

Maria Agnes Pommée

Slachtoffer van arrestatie van Sinti en Roma in Limburg

Maria Agnes Pommée wordt op 17 augustus 1939 geboren aan de Gronsvelderweg in Maastricht. Ze groeit op in een Nederlands Sinti-gezin van acht kinderen. Maria Agnes heeft drie zusjes: Maria Francisca, Anna en Margaretha en vier oudere broers: Dirk-Hendrik, Johannes Hubertus, Karel en Antoon. Alle kinderen zijn geboren in verschillende Limburgse plaatsen omdat het gezin, zoals gebruikelijk voor Sinti, vaak wisselt van woonplaats. Vader Benedictus, van oorsprong Rotterdammer, is huisschilder. Zijn echtgenote Anne is afkomstig uit het Duitse Stromberg. Het gezin Pommée woont in woonwagenkamp 'De Kleine Heide' in Venlo.

Inval in 'De Kleine Heide'

Op 14 mei 1944 beveelt de Sicherheitspolizei de Nederlandse politiecommando's alle Sinti en Roma in Nederland te arresteren. Omdat de politie niet goed weet wie tot de Roma of Sinti behoren, wordt bij de arrestaties vooral gelet op diegenen die zogenaamd de uiterlijke kenmerken van een 'Zigeuner' hebben. In de vroege ochtend van 16 mei worden bij een inval in 'De Kleine Heide' 23 personen opgepakt, onder wie het Sinti-gezin Pommée. Nog voor acht uur 's ochtends wordt de volledige groep op transport gezet naar kamp Westerbork. Vijf dagen later, op 19 mei 1944, wordt het gezin Pommée vanuit kamp Westerbork naar Auschwitz gestuurd.

Gezin wordt gescheiden

Van de 453 getransporteerden zijn er 245 Sinti en Roma. Door de erbarmelijke omstandigheden sterft moeder Anne op 22 mei 1944, vlak voor aankomst in Auschwitz. Bij aankomst wordt vader Pommée van zijn kinderen gescheiden. Niet lang daarna wordt hij overgeplaatst naar Mittelbau-Dora, een buitenkamp van Buchenwald. Daar worden onder andere V2-raketten gebouwd die tegen Engeland zullen worden ingezet. Benedictus Pommée sterft op 8 maart 1945. Hij is dan 38 jaar.

Vergast

Maria Agnes Pommée is vier jaar als ze waarschijnlijk op of vlak na 2 augustus 1944 samen met haar broertjes en zusjes wordt vergast in Auschwitz-Birkenau II, de kampafdeling voor vrouwen en kinderen.

Settela Steinbach: niet Joods maar Sinti

Op 19 mei 1944, de dag van het transport van de familie Pommée, maakt de Duits-Joodse fotograaf Rudolf Breslauer, zelf ook gevangene in Westerbork, zijn beroemd geworden filmopname van de dan tienjarige Settela Steinbach. Tientallen jaren lang is deze foto het symbool van de Jodenvervolging in Nederland. Ten onrechte, blijkt in december 1994. Dan ontdekt journalist Aad Wagenaar dat het onbekende meisje Settela Steinbach is. Geen Joods meisje, maar een Sinti-meisje dat op 23 december 1934 in het Zuid-Limburgse Born is geboren. Settela is het zevende kind van de tien kinderen van Heinrich en Emilia Steinbach. Op 16 mei 1944 arriveert Settela in kamp Westerbork. Ze verblijft drie dagen in barak 69, en

wordt dan op transport gezet naar Auschwitz. In de nacht van 31 juli op 1 augustus 1944 wordt ze daar samen met haar moeder en vier broertjes en zusjes vergast. Ze is dan negen jaar. De overige vijf kinderen overleven de oorlog evenmin.